

ស្ត្រីក្នុង ឧស្សាហកម្មបៃតង

តើគោលនយោបាយយេនឌ័របែបផ្លាស់ប្តូរស្ត្រីជម្រៅ អាចជំរុញភាពអង់អាចផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ស្ត្រីបានដោយរបៀបណា ?

ឧស្សាហកម្មបៃតង លើកកម្ពស់ផលិតកម្មឧស្សាហកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដោយមិនបំផ្លាញបរិស្ថាន ឬបង្កផលអាក្រក់ដល់សុខភាពមនុស្ស ព្រមទាំងផ្តល់ការងារសមរម្យដល់បុរសនិងស្ត្រី។ លំនាំនៃការផលិតនិងការប្រើប្រាស់ប្រកបដោយនិរន្តរភាព ជាលំនាំដែលប្រើប្រាស់ធនធាននិងថាមពលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពបញ្ចេញកាបូននិងកាកសំណល់តិច មិនបំពុល ហើយមានសុវត្ថិភាព។

នៅក្នុងបរិការណ៍ប្រទេសកម្ពុជា ពាក្យ “ឧស្សាហកម្មបៃតង” មិនទាន់មាននិយមន័យច្បាស់លាស់នៅឡើយទេ។ ខណៈដែលព័ត៌មាននៅមានតិចតួច យើងបានពិនិត្យមើលលើវិស័យមួយចំនួន ដូចជាផ្នែកកាត់ដេរសម្លៀកបំពាក់, វាយនភ័ណ្ឌ និងស្បែកជើង ព្រមទាំងផ្នែកកសិឧស្សាហកម្ម, ថាមពល និងទេសចរណ៍ផងដែរ ដោយសារវាមានសក្តានុពលខ្ពស់សម្រាប់ទទួលស្គាល់ថាជាវិស័យ “បៃតង” និងផ្តល់ឱកាសច្រើនដល់ស្ត្រី។

តួនាទីតាមបែបវប្បធម៌ ឬប្រពៃណីរបស់ស្ត្រី និងភាពជិតស្និទ្ធរបស់គេជាមួយបរិស្ថាន មានឥទ្ធិពលទៅលើអ្វីដែលត្រូវបានយល់ឃើញថាជាភាពខ្លាំងរបស់ពួកគេ នៅក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង។

តួនាទី “ថែទាំនិងចិញ្ចឹមបីបាច់” របស់ស្ត្រី

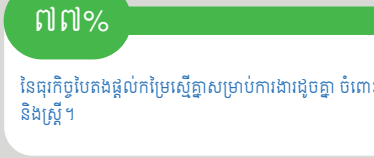
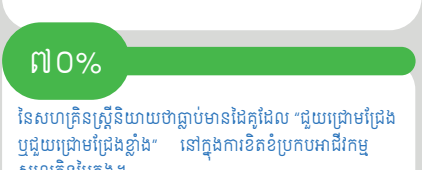
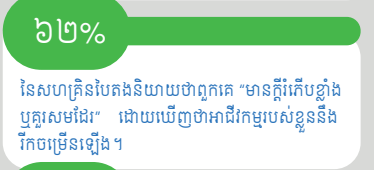
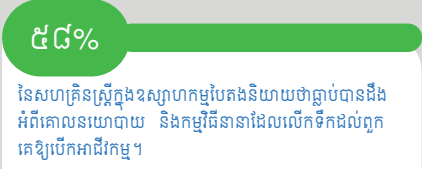
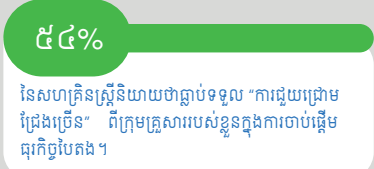
ដោយសារតែវាផ្តោតលើការថែទាំបរិស្ថានស្រាប់ឧស្សាហកម្មបៃតងមានចរិតជាធម្មជាតិស្របគ្នាទៅនឹង “តួនាទីថែទាំ” របស់ស្ត្រីដែរ។

បទពិសោធន៍ការងាររបស់ស្ត្រីសមតាមតម្រូវការ

វាងាយស្រួលជាងសម្រាប់ស្ត្រី ក្នុងការរកឱកាសការងារនៅតាមវិស័យដែលខ្លួនធ្លាប់ធ្វើក្រៅប្រព័ន្ធស្រាប់ (ឧទា. ផ្នែកកសិកម្ម និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ) ។

សូចនាករសំខាន់ៗមួយចំនួនបានបង្ហាញផងដែរអំពីសក្តានុពលខ្ពស់សម្រាប់សមភាពយេនឌ័រ និងការធ្វើបដិវត្តកម្មសង្គម នៅក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង។

អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍និយាយថា ស្ត្រីមានឱកាសកាន់តែច្រើននៅក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង ជាងនៅក្នុងឧស្សាហកម្មបែបប្រពៃណី ។

មានឱកាសកាន់តែច្រើនសម្រាប់ភាពរីកចម្រើននិងភាពជឿនលឿន ដោយសារឧស្សាហកម្មបៃតងមិនសូវរងឥទ្ធិពល ពីទស្សនៈលម្អៀងផ្នែកយេនឌ័រទេ

បច្ចេកវិទ្យាកំពុងលុបបំបាត់នូវភាពចាំបាច់ជាប្រពៃណីថា ត្រូវតែយកពលករស្រីមកធ្វើការងារ ដែលប្រើកម្លាំងសុទ្ធ

អ្នកចូលរួមក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតងហាក់មានស្មារតីយល់អំពី សង្គមច្រើន ហេតុដូច្នេះហើយទៅសកម្មភាព របស់ពួកគេក៏មានភាពបរិយាបន្នច្រើនជាង

ធុរកិច្ចឧស្សាហកម្មបៃតងដែលដឹកនាំដោយស្ត្រី ផ្តល់លទ្ធភាព កាន់តែច្រើនដល់ស្ត្រីក្នុងជួរវប្បធម៌កម្ពុជា ឬក្នុងលំដាប់ ផ្នែកគ្រប់គ្រងរបស់អាជីវកម្ម

ទន្ទឹមគ្នានេះ នៅមាន ឧបសគ្គមួយចំនួនដែលបន្តរារាំងដល់ភាពរីកចម្រើនរបស់ស្ត្រី ។

ក្នុងការឆ្លើយទៅនឹងសំណួរថា “តើអ្វីជាឧបសគ្គធំជាងគេក្នុងការប្រែក្លាយអាជីវកម្មរបស់អ្នកឱ្យទៅជាអាជីវកម្មបៃតង?” សហគ្រិនបៃតងនិយាយថាថ្លៃចំណាយជា ឧបសគ្គធំបំផុតសម្រាប់ពួកគេក្នុងការប្រែក្លាយអាជីវកម្មឱ្យកាន់តែបៃតង រីឯសម្រាប់សហគ្រិនធម្មតាវិញឧបសគ្គធំគឺកង្វះការយល់ដឹងអំពីរបៀបធ្វើការផ្លាស់ប្តូរទៅរកភាពបៃតង ។

ឧបសគ្គផ្សេងទៀតដែលបានលើកឡើងមាន៖ លទ្ធភាពតិចតួចក្នុងការបច្ចេកវិទ្យា, ទីផ្សារ, ដើមទុន, ការធានា, ធនធានឥណទាន, បណ្តាញ និងការផ្តល់ប្រឹក្សា -- ទាំងអស់នេះហើយធ្វើឱ្យស្ត្រីមិនអាចចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មបៃតង របស់ពួកគេបាន ។

៥០%

នៃសហគ្រិនស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្ម បៃតងបានលើកឡើងពីការខ្វះ ដីធ្លីឬសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលអាចប្រើបានជារត្ថបញ្ជី

៨៣%

នៃសហគ្រិនស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្ម បៃតងនិយាយថាគេមិនបានដឹងពី កម្មវិធីសម្រាប់ស្ត្រីដើម្បីឆ្លើម អាជីវកម្មនៅក្នុងឧស្សាហកម្មនេះទេ

៦២%

នៃសហគ្រិនស្ត្រីនៅក្នុងឧស្សាហកម្ម បៃតងបានលើកឡើងពីការលំបាក ក្នុងការទទួលបានជំនាញបច្ចេកទេស

តាមរយៈការអង្កេតអនឡាញដែលជាវិធីសាស្ត្រសម្រាប់ការវាយតម្លៃ

ស្ថិតិគំណាងទូទាំងប្រទេសស្តីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតងមានតិចតួចណាស់ ឬមិនមានតែម្តង ។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយទើបមានការពិបាក ក្នុងការកំណត់គោលដៅ និងត្រួតត្រាយុទ្ធវិសម្រាប់ធ្វើសកម្មភាពដើម្បីលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី នៅពេលដែលមិនមានទិន្នន័យបន្ទាត់គោល នឹងខ្វះភាពច្បាស់លាស់អំពីស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន ។

បទដ្ឋានសង្គមដែលធ្វើឱ្យខាតប្រយោជន៍, កង្វះលទ្ធភាពទៅណាមកណាដោយសេរី, ការងារថែទាំ គ្មានប្រាក់កម្រៃ, វិសមភាពក្នុងទិដ្ឋភាពច្រើនបែបយ៉ាង និងកង្វះទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯង សុទ្ធតែមាន ចំណែកធ្វើឱ្យស្ត្រីមិនសូវមានលទ្ធភាពក្នុងការរកបានធនធាន និងឱកាសដូចមានរៀបរាប់នៅខាងលើ ។

“

ដូចអ្នកធ្លាប់ដឹងហើយ អ្នកចាំបាច់ត្រូវមានជីវិត ឬសំណង់អ្វីមួយ ដែលអាចដាក់ជាវត្ថុបញ្ជាក់បាន ។ ចុះបើអ្វីៗសុទ្ធតែនៅក្រោមឈ្មោះរបស់ប្តី តើអ្នកអាចធ្វើអ្វីកើត?

”

- សម្រង់សម្តីរបស់អ្នកផ្តល់ សម្ភាសម្នាក់

“

ប្រសិនបើខ្ញុំរស់ប្រជុំពេញមួយថ្ងៃ ឬមួយល្ងាច តើបានអ្នកណាធ្វើកិច្ចការផ្ទះ? តើបានអ្នកណាដាំបាយល្ងាច? នេះហើយដែលបន្ទុចបង្អាក់ពួកយើង បើប្រៀបធៀបជាមួយបុរស ។ ប្រុសៗគ្មានការទទួលខុសត្រូវ ឬការរឹតត្បិតបែបនេះទេ ។ ពួកគេស្រណុកជាង ។

”

- សម្រង់សម្តីរបស់អ្នកផ្តល់ សម្ភាសម្នាក់

បច្ចុប្បន្ននេះការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រក្នុងគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតង របស់ប្រទេសកម្ពុជា នៅមានដែនកំណត់ ។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាស្ថិតក្នុងចំណោមរដ្ឋាភិបាលនាំមុខមួយចំនួនលើពិភពលោក ដែលបានបង្កើតគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតងដំបូងគេ ។ ទោះបីជាដូច្នោះ ក៏ដោយ កាតច្រើននៃគោលនយោបាយទាំងនោះមិនសូវឆ្លុះបញ្ចាំងនូវការគិតគូរអំពីយេនឌ័រប៉ុន្មានទេ ។

៧ ក្នុងចំណោម ១០

នៃគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតង ខ្លះការគិតគូរអំពីយេនឌ័រនៅក្នុងមតិការបស់វា និងក្នុងដំណើរការដើម្បីធានាឱ្យបាននូវ ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី* ។

៨ ក្នុងចំណោម ១០

នៃគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតងមានការ ប្តេជ្ញាចិត្តប្រគល់ដៅជាក់លាក់ពាក់ព័ន្ធយេនឌ័រ ក្នុងកម្រិតតិចតួច ឬសឹងតែគ្មានតែម្តង* ។

*វិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃ៖ ឯកសារចំនួន១០មុខក្នុងចំណោមគោលនយោបាយ, យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការថ្នាក់ជាតិរបស់កម្ពុជាត្រូវបានយកមកពិនិត្យវាយតម្លៃ ដោយប្រើវិធីវិភាគគោលនយោបាយសំខាន់ៗដែលគាំទ្រដល់ស្ត្រី (Feminist Critical Policy Analysis) ។

អនុសាសន៍សម្រាប់ជំរុញការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងសេដ្ឋកិច្ចបៃតង

បង្កើនការដឹងនិងការយល់ដឹងថាគឺ “ឧស្សាហកម្មបៃតង” ជាអ្វី

កសាងសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់មូលដ្ឋានក្នុងការអភិវឌ្ឍ និងអនុវត្តច្បាប់ “បៃតង”

ពិនិត្យឡើងវិញនិងបង្កើតក្របខណ្ឌតាមដាន និងវាយតម្លៃជាក់លាក់មួយដែលប្រមូលផ្តុំស្ថិតិយេនឌ័រគោលដែលបែងចែកតាមភេទ និងមានទិដ្ឋភាពចម្រុះ

លើកកម្ពស់បណ្តាញសហការស និងការផ្លាស់ប្តូរដំណើរទស្សនកិច្ច ឬកម្មវិធីនានា និងបង្កើនវត្តមានរបស់សហគ្រិនស្ត្រី

គំរូពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់។ ប្រសិនបើស្ត្រីឃើញមានគំរូកាន់តែច្រើនអំពីអ្វីដែលគេកំពុងធ្វើ នោះគេនឹងគិតថាគេអាចធ្វើតាមបាន។ មិនទាន់មានមនុស្សច្រើនដែលអាចធ្វើជាកំរូនៅឡើយទេ អញ្ចឹងហើយបានជាអ្នកមិនឃើញមានឧទាហរណ៍ដែលអាចយកទៅប្រើបានទេ។ ដូច្នេះជាថ្មីម្តងទៀត ខ្ញុំគិតថាកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល ការផ្តល់ ឱវាទទាំងអស់នេះគឺជាអ្វីដែលសំខាន់ណាស់ ពីព្រោះនោះជាវិធីដែលស្ត្រីរៀបរាប់អំពីខ្លួនឯង និងមើលឃើញខ្លួនឯងថាអាចធ្វើដូច្នោះបានដូចគេទៀតដែរ។

- សម្រង់សម្តីរបស់អ្នកផ្តល់សម្ភាសម្នាក់

បង្កើត និងអនុវត្តក្របខណ្ឌគោលនយោបាយមួយដើម្បីបញ្ចូលយេនឌ័រឱ្យកាន់តែប្រសើរថែមទៀត ទៅក្នុងគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតងថ្មី ព្រមទាំងបញ្ជ្រាបយេនឌ័រទៅក្នុងគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីដែលមានស្រាប់ផងដែរ។

ជំហានទី១

បញ្ចូលការវាយតម្លៃ | ស្តីពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យតាមរយៈការវិភាគគោលនយោបាយសំខាន់ៗដែលគាំទ្រដល់ស្ត្រី។*

ជំហានទី២

បញ្ចូលថែមទៀតនូវលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យឆ្លើយតបយេនឌ័រដែលត្រូវកំណត់តាមរយៈការវិភាគកត្តាសំខាន់ៗ ដែលទ្រទ្រង់ដល់ការពង្រឹងភាពអង់អាចរបស់ស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង។

ជំហានទី៣

បញ្ចូលការវាយតម្លៃ II | ស្តីពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដើម្បីពង្រឹងគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធការប្តេជ្ញាចិត្តជាក់ស្តែងចំពោះសមភាពយេនឌ័រ។**

* ការវាយតម្លៃ | ស្តីពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យតាមរយៈការវិភាគគោលនយោបាយសំខាន់ៗដែលគាំទ្រដល់ស្ត្រីមាន៖ ការផ្តុះបញ្ជាំងអំពីយេនឌ័ររបស់គោលនយោបាយ; ការយល់ដឹងជាចេតនាសម្តែងអំពីសមភាពយេនឌ័រ; ពហុទិដ្ឋភាពសង្គម; ការបង្កើនភាពអង់អាចរបស់ស្ត្រី; ការផ្លាស់ប្តូរពហុទិដ្ឋភាពសង្គម; ការឆ្លើយតបយេនឌ័រ; និងការបញ្ចូលបិទកម្មនៅកម្រិតអន្តរជាតិនិងតំបន់។

** ការវាយតម្លៃ II | ស្តីពីការវិភាគគោលនយោបាយសំខាន់ៗដែលគាំទ្រដល់ស្ត្រី វាយតម្លៃគុណភាពនៃការសន្និដ្ឋានរបស់គោលនយោបាយ លើការរៀបចំផែនការគោលដៅឬការប្តេជ្ញាចិត្ត ឬសូចនាករយេនឌ័រជាក់លាក់ និង/ឬ “ជំហានបន្តបន្ទាប់ទៀត”។

**សូមស្វែងយល់ថែមទៀតថា តើលោកអ្នកអាចគាំទ្រដល់
របៀបនេះនេះបានដោយវិធីណា!**

ទាញយករបាយការណ៍

របាយការណ៍
សម្រាប់កម្ពុជា
អង់គ្លេស | ខ្មែរ

របាយការណ៍សង្ខេប
សម្រាប់កម្ពុជា
អង់គ្លេស | ខ្មែរ

របាយការណ៍សំរេចការវាយតម្លៃតាម
ប្រទេសសម្រាប់កម្ពុជា, ប៊៊ែរ, សេណេហ្គាល់
និងអាហ្វ្រិកខាងត្បូង អង់គ្លេស

អំពីកម្មវិធី

អ៊ិនហ្វ្រាហ្វ្រូកនេះសង្ខេបខ្លឹមសារសំខាន់ៗចេញពីរបាយការណ៍មានចំណងជើងថា “ការវាយតម្លៃគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធការបង្កើនភាពអង់អាច
ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង” សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា។ របាយការណ៍នេះជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធី “ការបង្កើនភាពអង់អាចផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច
របស់ស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្មបៃតង” (EEWIGI) ដែលមានគោលដៅផ្តល់ប្រឹក្សាដល់អ្នករៀបចំគោលនយោបាយ និងអ្នកអនុវត្តន៍ លើការបង្កើតនិងការអនុវត្ត
ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយសម្រាប់ការច្របាច់បញ្ចូលយេនឌ័រ និងគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មបៃតង
នៅក្នុងប្រទេសទាំងបួនដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីនេះ គឺ កម្ពុជា, ប៊៊ែរ, សេណេហ្គាល់ និងអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ។

របៀបធ្វើការសិក្សា

០១

ការពិនិត្យឯកសារមានស្រាប់
និងការពិនិត្យគោល
នយោបាយបឋម

០២

ការវិភាគគោលនយោបាយ
សំខាន់ៗដែលគាំទ្រដល់ស្ត្រី
(គោលនយោបាយ, យុទ្ធសាស្ត្រ
និង ផែនការ ចំនួន ១០)

០៣

ការប្រមូលទិន្នន័យបែបគុណភាព
សម្ភាសអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគោល
២៨នាក់ និងពិភាក្សា ៣លើកជា
មួយក្រុមគោល (FGDs)

០៤

ការប្រមូលទិន្នន័យបែបបរិមាណ
ការអង្កេតតាមអនឡាញ
(ផ្តល់ចម្លើយ ១៦នាក់)

បើលោកអ្នកមានមតិយោបល់បន្ថែមលើឯកសារនេះ សូមសរសេរផ្ញើទៅកាន់បណ្ឌិត
Dr. Ozunimi Iti
ប្រធានគម្រោង
o.iti@unido.org